	Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка Факультет іноземної філології **кафедра слов’янської філології та загального мовознавства** **Силабус навчальної дисципліни** **«Мовно-стилістичні особливості сценічної майстерності»»**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	**Мовно-стилістичні особливості сценічної майстерності** Мова викладання - українська
Викладачі	Дворніцька Наталія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри слов’янської філології та загального мовознавства
Профайл викладачів	URL: slov_fil@kpnu.edu.ua
E-mail:	natalia.dvornytska@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=6098
Консультації	Четвер, о 16.00

2. Анотація до курсу

Курс «Мовно-стилістичні особливості сценічної майстерності» покликаний узагальнити та розширити знання, отримані студентами з практичних курсів рідної та іноземної мов, стилістики, орфоепії, акцентології та культури рідної та іноземної мов; ознайомити з основами дикції, інтонології, сформувавши надзвичайно важливі для майбутнього педагога навички вільного володіння мовно-стилістичними прийомами та принципами публічних виступів й сценічних постановок як важливої складової виховної роботи учителя; ознайомити з елементами виконавського мистецтва; розширити культурологічну, мистецтвознавчу обізнаність студентів.

Даний курс передбачає логічний органічний зв'язок із дисциплінами як загальнолінгвістичного, так і мистецтвознавчого, культурологічного циклу, зокрема: "Культурою мови", "Стилістикою мови", дисциплінами історичного та філософського циклу, іноземними мовами тощо.

Вивчаючи його, студент отримує такі можливості та переваги:

- здатність орієнтуватися в питанні походження та розвитку театру як складової культурної парадигми; спадщині письменників в контексті літератури, драматургії, історії;
- навички спілкуватися державною мовою публічно з урахуванням мовного дискурсу сучасності;
- поглиблення, систематизація набутих знань з різних гуманітарних дисциплін;
- здатність виступати перед аудиторією з дотриманням етичних та мовних норм спілкування

Сфера реалізації здобутих компетентностей – викладання у середніх та вищих навчальних закладах України, виховна та культурно-просвітницька діяльність.

3. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу «Мовно-стилістичні особливості сценічної майстерності» полягає в тому, щоб прищепити студентам надзвичайно важливі для майбутнього педагога навички вільного володіння стилістичними прийомами та способами мови під час публічних виступів та сценічних постановок як важливої складової виховної роботи учителя, сформувати систему практичних вмінь і навичок володіння культурою сценічного мовлення, дикції, акцентології, кінесики та інтонології; ознайомити з елементами виконавського мистецтва; прищепити основи культури мови майбутнього педагога; розширити культурологічну, мистецтвознавчу обізнаність студентів.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний), з елементами дистанційного навчання в системі Moodle

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у сфері професійної діяльності та/або у навчанні, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій та методів навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).

Загальні компетентності спеціальності:

Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки професійної діяльності..

Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
Здатність до пошуку, оброблення та застосування інформації з різних джерел.
Здатність використовувати різноаспектні знання в освітній діяльності
Здатність до адаптації та дії у новій ситуації,

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

СК Здатність дотримуватись сучасних мовних норм під час сценічної діяльності, публічних виступів..

СК Здатність доцільно використовувати на сцені прийоми стилістичної фонетики, орфоепії, акцентології. .

СК Здатність володіти та доцільно використовувати знання з інтонології, поєднуючи їх з прийомами кінесики та вокальної міміки (тембр, ритм, вібрато).

СК Здатність використовувати піл час сценічних імпровізацій та сценічних виступів прийоми народної стилізації, зокрема, жаргонізми, діалектизми, арготизми тощо.

СК Здатність використовувати під час публічних виступів знання з історії театру, методи та прийомів театральних шкіл, систем, класичних театрів.

6. Очікувані програмні результати навчання з дисципліни .

ПРН Знає та володіє навичками культури мови, зокрема, сценічного мовлення, має навички вільного володіння стилістичними прийомами та способами мови під час публічних виступів.

ПРН Має навички сценічних постановок як важливої складової виховної роботи учителя; володіє системою практичних вмінь і навичок постановки голосу, відпрацювання основ кінесики, дикції та інтонології;

ПРН . Володіє певними знаннями в аспекті здобутків національної та зарубіжної літератури, драматургії, історії та еволюції театральних жанрів; театральних шкіл та систем.

7. Засоби діагностики результатів навчання: усне опитування, письмові експрес-опитування, самостійні роботи, презентації результатів виконаних завдань, модульна контрольна робота.

8. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма здобуття освіти
Освітня програма, спеціальність	за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мова і література (польська, англійська) за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (польська) зі спеціалізації 014.028 Польська мова та зарубіжна література галузі знань 01 Освіта / Педагогіка Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Мова та зарубіжна література (польська, англійська) Для всіх спеціальностей університету
Рік навчання/ рік викладання	2
Семестр вивчення	4
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год
Кількість годин навчальних занять	40 год
Лекційні заняття	20 год.
Практичні заняття	20 год.
Семінарські заняття	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.
Форма підсумкового контролю	залік

9. Статус дисципліни – вибірковий освітній компонент професійної підготовки.

10. Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна вивчається уперше

11. Пререквізити курсу

Дисципліна «Мовно-стилістичні особливості сценічної майстерності»» має бути органічно пов'язана з теоретичними та практичними курсами рідної та іноземних мов (відповідно до спеціальності), історико-філософськими дисциплінами; курсами: «Українська література», «Зарубіжна літератури», «Культура мови» тощо. Зазначені дисципліни мають дати студентам деякі базові знання, сформувати певну основу для сприйняття поглибленої інформації у мовознавчому, літературознавчому, культурологічному, загальноосвітньому та педагогічному аспектах

12. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

13. Політики курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт: практичні завдання (з елементами різноаспектного аналізу та перекладу), контрольні опитування, тести на знання загальнотеоретичних понять та термінів.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть результатом вдумливого ставлення до теоретичного матеріалу, історичних, загальнолінгвістичних проблем та питань; розуміння (вивчення) термінологічного апарату та відпрацювання базових аспектів лінгвістичного аналізу. Неприпустимі втручання в роботу інших студентів. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. В разі пропуску занять або ж невиконання завдань студент перескладає заборгованість у формі, визначеній викладачем. Поведінка в аудиторії. Очікується, що студенти будуть поводитись в аудиторії відповідно до норм академічного спілкування, не порушуватимуть дисципліну, з повагою ставитимуться до однокурсників і колег.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Засоби діагностики результатів навчання:

метод усного контролю (індивідуальне, фронтальне та ущільнене усне опитування), метод письмового контролю (письмові експрес-опитування, самостійні роботи, МКР) залік, стандартизовані тести, індивідуальні та групові завдання

14. Програма навчальної дисципліни

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**
	Денна форма

	разом	у тому числі			
		лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль. Історія театру. Особливості сценічного мовлення					
Тема 1. Історія театру (зародження, особливості, мовна культура)	12	2	2		8
Тема 2. Різновиди театрів світу.(Давній світ, Середньовічна Європа, Київська Русь, Новий час). Особливості акторської гри. Поняття драматургії	12	2	2		8
Тема 3.Театр В. Шекспіра. «Глобус» (історична епохи, соціально-політичні та філософсько-релігійні особливості). Особистість автора; твори.	12	2	2		8
Тема 4. Театр Ж-Б Мольєра (особливості епохи). Творчість Ж-Б. Мольєра.	12	2	2		8
Тема 5. Театр Ф. Радзивіл (епоха, творчість Ф. Радзивіл; музика та сценографія; формування мовної норми)	12	2	2		8
Тема 6. Театр 18-19ст.ст.(епоха, політична та культурна ситуація, різновиди театрів та драматургії)	12	2	2		8
Тема 7. Театр 20 ст. Театр абсурду Історична ситуація, філософське підгрунтя театру абсурду, автори, твори)	12	2	2		8
Тема 8. Український народний театр.(корифеї української сцени; видатні драматурги; вплив на формування мовної норми)	12	2	2		8
Тема 9. Театр «Березіль»(історична роль театру; автори; твори)	12	2	2		8
Тема. Особливості сценічного мовлення (орфоепія, мовна норма, дикція, динаміка, статика). Різновиди сценічних систем	8	2	2		4
МКР	4				4
Разом годин	**120**	**20**	**20**		**80**

15. Форми поточного та підсумкового контролю.

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі форми *поточного контролю*: поточне усне опитування, тестування, перевірка письмових завдань, публічні виступи, модульна контрольна робота.

Форма *підсумкового контролю*: залік

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль			**Залік**
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	100 балів
60 балів	10 балів	30 балів	

Оцінювання на кожному занятті відбувається за 12-бальною шкалою, що відображається відповідно у журналі академічної групи.

Для поточного контролю успішності навчання використовується рейтингова оцінка, при якій, разом з оцінками за регулярні письмові та усні відповіді, студенти отримують бали за активну участь під час практичних занять, успішно виконані домашні завдання, за зацікавленість та креативність при виконанні проектних завдань тощо. В кінці вивчення змістового модуля, за допомогою відповідної формули, відповідно до рейтингової шкали, підраховується рейтинг кожного студента (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами практичного заняття). Бали за змістовий модуль перераховуються за формулою (Середня оцінка навчальної діяльності х 0,05 + 0,4 х ваговий бал змістового модуля).

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Рівні навч. досягнень	**Оцінка в балах**	**Критерії оцінювання**
Початковий (понятійний)	1-2	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих понять, фактів з культури мови та мовлення, сценічних мовних норм; історії театру, розвитку драматургії; иайже вісутні навички та прийоми сценічної діяльності
	3	Робить спробу зрозуміти та усвідомити мету дисципліни, диференціацію мовної норми, сценічного мовлення; володіє певними навичками та сценічними прийомами на початковому рівні.

Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями,, здатний дати відповідь на базові питання та висвітлити основні проблеми; слабо володіє навичками сценічного мовлення, дикції, кінесики.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати відповідь на основні проблемні питання, володіє на середньому рівні практичними навичками сценічної майстерності
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати матеріал, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ з дикції, норми мовлення.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно та логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими концепціями та фактами, вміє застосовувати теоретичні знання у навчальних сценічних діях; самостійно користуватися додатковими джерелами і використовувати їх у процесі відпрацювання сценічних навичок.
	8-9	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у практичних ситуаціях; виконує різні види сценічних дій; його мовлення повне, логічне, стилістично точне; мають місце деякі граматичні та акцентологічні помилки.
Високий (творчо-професійний)	10-11	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у сценічній пракиці; володіє знаннями з теорії та історії театру, літератури та драматургії; майже оволодів нормами сценічного мовлення, але іноді робить помилки в сфері акцентології; не відпрацьовані навички з інтонології та кінесики
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності; використовує широкий арсенал засобів для творчої діяльності; володіє основними прийомами та засобами культури мови та мовлення, стилістики, акцентології, кінесики, інтонології тощо; уміє самостійно осмислювати ситуацію та знаходити творче вирішення; володіє технікою публічного виступу, імпровізації, демонструючи глибокі знання в сфері культурології, історії театру, драматургії, мови тощо.

Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає підготовку до лекції, опрацювання матеріалу лекції, підготовку до практичного заняття, створення презентацій із запропонованих тем, виконання модульної контрольної роботи та тестових завдань, реферування наукових статей, усні відповіді студентів тощо. У зв'язку із великим обсягом матеріалу, який охоплює значну частину зарубіжного досвіду, та обмеженою кількістю аудиторного навантаження студентам для більш глибокої і повної орієнтації у навчальному матеріалі пропонуються обов'язкові завдання для самостійного опрацювання за визначеними темами.

Завдання №1. Прочитати статтю одного із запропонованих у додатковій літературі авторів та зробити її анотацію.

Завдання №2. Переглянути відеофрагмент, запропонований викладачем і підготувати його конспект у вигляді концепт-карти.

Завдання № 3. Підготувати презентаційні матеріали до однієї із поданих нижче тем у руслі інноваційних підходів до формування

педагогічної майстерності:

- Сценічна майстерність та її елементи;
- Театральні здібності та мовленнєвий етикет;
- Сценічне спілкування, його сутність і мовленнєві особливості;
- Робота режисера-постановника, майстерність у вирішення сценічних ситуацій;
- Імідж актор та акторська майстерність

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

високий рівень 10 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питань, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, порівнювати, формулює своє бачення освітньої проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернет= джерелами.
достатній рівень 9-8 б.	Відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для „високого рівня", але здобувач допускає незначні помилки, які сам виправляє, і недоліки в послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, та в мовному оформлення висловлювання. Здобувач вміє наводити власні приклади на підтвердження певних думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях, переважно добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернетними джерелами. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи.
середній рівень 7-6 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень та питань, винесених на самостійне опрацювання, але викладає матеріал неповно, допускає неточності у визначенні понять, потребує допомоги (спрямувальних питань) викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації використовує загальновідомі докази; не має сформованих умінь і навичок творчої роботи; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну.
початковий менше 6 б.,	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє теоретичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння творчої роботи; не володіє

не зараховано	вміннями вибирати відомі способи дій для виконання творчих завдань, неспроможний виконати стандартні творчі завдання навіть з допомогою викладача. Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота

Виконання модульної контрольної роботи передбачає перевірку знань, навичок та вмінь здобувачів вищої освіти працювати із вивченим матеріалом. МКР складається з 3-х питань. Кожне запитання оцінюється в 10 балів.

МКР виконуються у письмовій формі. До їх написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал, менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Критерії оцінювання відповідей кожного запитання МКР (10 балів)

Бали	**Критерії оцінювання**
9-10 балів	Здобувач вищої освіти у відповідях на питання демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповіді на поставлене завдання.
7-8 балів	Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх. але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки.
6 балів	Відповіді здобувача вищої освіти на питання дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.

менше 6 балів (не зараховано)	Відповіді здобувача вищої освіти на питання не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Національна залікова оцінка**
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

15. Рекомендована література

Основна:

1. Грачова Л. В. Мовленнєва культура. Актуалізація творчого потенціалу. – Київ : Видавництво «Мова», 2005 . — 60 с.

2. Дворницька Н.І. Мовно-стилістичні аспекти сценічної майстерності: Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський : Апостроф, 2021. — 167 с.
3. Дворницька Н.І. Основи лінгвокультурології: Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський : ПП Зарицький А.М., 2011. – 62 с.
4. Дворницька Н.І. Основи лінгвокультурології (збірка вправ): Посібник. – Кам`янець-Подільський : П.П.Зарицький А.., 2011. – 52 с.
5. Дворницька Н.І. Основи лінгвокультурології: Словник культурологічних термінів. – Кам'янець-Подільський : ПП Зарицький А.М., 2012. – 52 с.
6. Ковалевська Т.Ю. Емпатичні конструкти сценічних контекстів // Вісник Черкаського університету. Серія : Філологічні науки. Вип. 24. Черкаси : ЧДУ, 2001. С. 120-126.
7. Ковнацька Г.Л. Особливості сценічної мови. – Київ : 2007. — 187 с.
8.

Допоміжна:

1. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – Київ : Наук. думка, 1976. – 287 с.
2. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-укладач В.Ф. Святовець. – Київ : ВЦ «Академія», 2011. – 176 с.
3. Чабаненко В.А. Основи мовної експресії. – Київ : Вища школа, 1984. – 167 с.

Рекомендовані джерела інформації

1. Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка : офіц. сайт. URL: http://library.kubg.edu.ua.
2. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» : офіц. сайт. URL: http://www.ukrbook.net.
3. Електронна бібліотека України. URL: http://lib.com.ua
4. Електронна бібліотека України ElibUkr. URL: http://www.elibukr. org/uk/
5. Prometheus (https://prometheus.org.ua) – український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів;
6. EdEra (https://www.ed-era.com/) – українська студія онлайн-освіти;
7. Courséra (https://coursera.org) – технологічна компанія, що працює в галузі освіти.
8. http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/ — репозитарій Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Інтернет-ресурси

https://nus.org.ua/	Сайт Нової української школи
http://www.nbuv.gov.ua	Наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського
http://www.library.univ.kiev.ua	Наукова бібліотека ім. М. Максимовича
https://mon.gov.ua/ua	Сайт Міністерства освіти та науки України
https://naurok.com.ua/upgrade https://vseosvita.ua/webinar	сайти для можливості реалізації форм неформальної/інформальної освіти та

https://hub.atoms.com.ua/category/	підвищення кваліфікації